

overtuigen, hoe arm het leven der geloovigen wordt onder het „subjectivisme” en „objectivisme”, dat daar heerscht.

Als het geloof gesterkt wordt in den strijd tegen dezen „geest der eeuw”, dan komt er niet minder bevinding (= ondervinding van de genade Gods in Christus, „toegepast” door den Heiligen Geest) en niet méér dorre leer-buiten-mij-om — maar dan komt er leven bij het Woord en kennis van het Woord door het geloof.

2) Dit woordje „objectief” moet blijkens het vervolg beteekenen: „geheel buiten ons om”.

Wat Christus deed voor de kerk (en voor mij persoonlijk) onder Pontius Pilatus' stadhouderschap, is dat „geheel buiten mij om”? Is wat Adam deed en wat Noach deed buiten ons om? Wij zijn allen door Adam onder den dood en onder het oordeel gekomen. Is dat buiten ons om? Als Noach niet in de ark gered ware, waar waren wij geweest? Buiten ons om, die Ark?

Onze kindertjes ZIJN zonder hun weten in Adam verdoemelijk voor God. Wij hebben in Adam allen gezondigd (Rom. 5:12). Is dat buiten ons om? „Objectief”?

Dat kan alleen gezegd worden als men het „subject” wil beperken tot iemands bewustzijn. Dan beteekent „objectief”: hij heeft er geen bewustzijn van.

Maar onze liturgie spreekt dan niet van „objectief”. Onze vadersen zeiden dan: „zonder hun weten”.

En zij zeiden dan niet: iets wat zonder ons weten is gebeurd, gaat geheel buiten ons om. Integendeel.

Hoewel onze kinderen de dingen van Gods Verbond niet verstaan, zoo mag men ze nochtans daarom van den Doop niet uitsluiten, (’tis niet buiten hen om), aangezien zij ook zonder hun weten der verdoemenis in Adam deelachtig zijn, en alzoo ook weder (zonder hun weten maar niet buiten hen om) in Christus tot genade aangenomen worden; gelijk God spreekt tot Abraham... en overzulks mede tot ons en onze kinderen. (Dus, zelfs wat God sprak tot Abraham, dat gaat niet eens buiten die niets-er-van-wetende-kinderen om.)

Heet dat nu tegenwoordig „objectief”, geheel buiten ons om? Dat is welzeker de dood voor alle rechte bevinding, dat is Gods levend en krachtig Woord voor doode buiten-ons-omgaande-objectieve-kennis verklaren. Hier kan doode scholastiek met „genadebegrippen” gaan opereeren en valsche mystiek haar „schijnrede” van eigenwilligen godsdienst aan den man brengen. Dan is het zeker „buiten ons om” — maar niet door „objectiviteit” en „subjectiviteit”, doch door ongeloof. Doch neen, ook dan niet, want dat werk van Christus zal dan tot een oordeel zijn over degenen, die de krachten der toekomstige eeuw gesmaakt hebben. Hebr. 6:4-8.

3) In art. XXXIV van onze Nederlandsche Geloofsbelijdenis staat: En voorwaar, Christus heeft Zijn bloed niet minder vergoten om de kinderkens der geloovigen te wasschen, dan Hij gedaan heeft voor de volwassenen. Is dat „wasschen” buiten hen om?

Vraag 74 van den Heidelbergschen Catechismus ontvangt dit antwoord: „mitsdien (de jonge kinderen) alzoowel als de volwassenen in het Verbond Gods en in de gemeente begrepen zijn, en dat hun door Christus' bloed de verlossing van de zonden en den Heiligen Geest, die het geloof werkt, niet minder dan den volwassenen toegezegd wordt... Is die Heilige Geest buiten hen om?”

Dat is zeker alles „buiten hun weten”. Maar dat is daarom nog niet: „objectief”, geheel buiten hen om. Is nu alles wat Zondag I van Christus belijdt „objectieve soteriologie”?

Wanneer de belijder van Zondag I bijv. slaapt of door hersenlijden zenuwziek of krankzinnig wordt, is het dan „objectieve soteriologie” geworden? Buiten hem om?

Dat is een gevaarlijke verwarring van „buiten ons weten” met „buiten ons om”.

Zeker, door geloof en bekeering verzekert Christus de Zijnen van het eeuwige leven — door den Heiligen Geest — maar Hij doet hen dan niet grijpen wat buiten hen om „in 't objectieve” gebeurd is... neen. Hij verzekert Zijn volk door hun toe te eigenen wat zij „in Christus hebben”. Hij verzekert hen niet van „voorwerpelijke” (buiten ons om gaande) genade door ons te doen letten op onze onderwerpelijke in ons bewustzijn des geloofs gebeurende bevindingen — maar Hij verzekert ons van alles wat Hij voor ons en aan ons heeft gedaan in Zijn dood en wederopstanding. De moordenaar aan het kruis greep niet naar wat buiten hem om was, maar naar de gansche genade des Konings, die ook aan hem werd volbracht toen Jezus stierf. 't Was aan hem beteekend in de besnijdenis — hij had het verzondigd — hij greep het nochtans door het geloof.

Daarom roemt de geloovige niet: Dit is mijn troost, dat ik dit en dat leven des geloofs in mijzelf heb mogen opmerken, waarom Christus mij nu ook van de „objectieve soteriologie” verzekert, dat ik dat buiten-mij-omgaande nu ook mag naar mij toehalen.

Maar 't is omgekeerd: Het oog des geloofs is tot zijn grooten onuitsprekelijken troost daarop gericht: dat hij met lichaam en ziel (dus heelemaal als mensch) beide in leven en sterven, niet zijn eigen eigendom is, maar dat hij het eigendom van zijn getrouwen Zaligmaker is (dát leerde het geloof hem zien, niet zijn eigen geloof zag hij, maar Christus en al zijn weldaden-om-niet). In Christus gaat hij dan door het geloof roemen: die met Zijn dierbaar bloed voor al mijne zonden volkomenlijk betaald en mij uit alle geweld des duivels verlost heeft, en mij alzoo be-waart, dat zonder den wil mijns hemelschen Vaders, geen haar van mijn hoofd vallen kan, ja ook, dat mij alle ding tot mijne zaligheid dienen moet.

Wie kan hier dit getuigenis des geloofs omtrent Christus in de rede vallen door te zeggen: ho, ho, dat is nog alles maar „objectieve soteriologie” — wacht even vriend... nu komt de subjectieve, waar het toch maar op aan komt?

De belijder des geloofs heeft van 't begin af geroemd in het werk van Christus — en nu komt hij tenslotte ook nog te spreken over zijn geloofsverzekerdheid. 't Geloof sprak van 't begin af aan niet over 't geloof, maar over zijn Heere. Doch men kon tegenwerpen: ja, ja, man, doch 't zal wel eens moeilijk worden om te gelooven — en zult ge wel volharden, en is 't wel steeds zoo zeker voor uw bewustzijn? Dat kan inderdaad moeilijk worden. Wie geen houvast des geloofs heeft aan 't eerste deel, kan hier niet verder.

Maar dan antwoordt de belijder blijmoedig in 't geloof, dat God, die een goed werk aan hem begonnen is, het ook zal voleindigen „waarom Hij mij ook door Zijn Heiligen Geest verzekert van het eeuwige leven”. Niet: ik ben zeker, dat er geloofswerk in mij was, en dat het echt, waarachtig geloof was — en op grond daarvan... Neen de orde is aldus: ik geloof Christus en al Zijn weldaden — en om al dat werk van Christus (dus om al die zoogenaamde „objectieve soteriologie”), maakt Hij mij ook nog zéker en maakt Hij mij ook van harte gewillig en bereid om Hem te leven (dat is: als Zijn eigendom).

Het omkeeren van deze orde, zoodat het geloof in het „persoonlijk gelooven” moet gelooven, eer het tot Christus mag uitgaan, is verderfelijck voor alle zekerheid des geloofs. Het plaatst den geloovige voor de aandacht, waar Christus moest aanschouwd worden en dan is er geen vast punt meer vanwaar de geloovige ook zijn gelooven kan bezien.

4) Heel de belijdenis van wat de belijder in het eerste deel zegt (de z.g. „objectieve soteriologie”) is in hem gewerkt. Terwijl hij (niet „omdat hij”) denkt aan Christus' dood en opstanding, werkt God in hem de gemeenschap zijns doods en zijner wederopstanding.

Zelfs in den zuigeling, die er niet eens aan denkt, werkt God deze gemeenschap, naar Zijn belofte en naar de belijdenis onzer vadersen.

De schrijver doet alsof alleen de „verzekering des geloofs” en het bewustzijn des geloofs „in” Gods volk gewerkt wordt. Dat komt doordat „subject” bij hem hetzelfde is als in de moderne filosofie, n.l. het souveraine, in zich zelf gesloten, autonome persoonlijkheids-ik, dat in het denken zich apart stelt van heel de overige wereld en van God.

Alleen dat denksubject is dan Subject, God en Zijn werk. Adam, Noach, Abraham, Christus Jezus, de Kerk..., dat heet allemaal objectief (= het buiten die denkende persoonlijkheidskern staande).

5) In mijn geschriften wordt dat juist heel scherp gesteld.

6) Dat doet de schrijver juist, als hij de eerste helft van Zondag I „voorwerpelijk” noemt.

A. JANSE.

Naschrift. Bovenstaand artikel zond de Heer Janse mij. Ik neem het op onder Perusschouw, omdat het anders te lang zou moeten wachten; bovendien handelt het over een persartikel. Ik ben er zeker van, dat de Heer Janse wordt misverstaan, en vóórdat we een Deformatie-brochure over het „objectivisme” krijgen, is een prophylactische maatregel nuttig en noodig. De belijdenis (Dordtsche Canones) zegt, dat God de wedergeboorte „zonder ons in ons” werkt; een formuleering, waarover in den strijd met de Remonstranten veel te doen geweest is. Wie nu „zonder ons” en „objectief” vereenzelvigt, komt op zijn standpunt terminologisch met het „in ons” in conflict. Die kwesties zijn, ook terminologisch, ingewikkelder dan menigen denkt; waarom het beter is, de menschen te leeren onderscheiden, en naar elks bedoeling te vragen, dan „zonder meer” bezwaren door te geven. Overigens herinner ik aan „De Reformatie” 13 Aug. en 3 Sept 1937. K. S.

Wie zijn dat nu weer?

Ds H. A. Wiersinga haalt in „Leidsche Kerkbode” een artikel aan van Prof. Grosheide over Kuiper en Bavinck:

Ik noem nog een trek, die aan beide mannen gemeen is, ze hebben beiden het mysterie geëerbiedigd. Ik bedoel daar dit mede. Ze hebben gezien, dat men, als men zich op het gebied der Goddelijke openbaring bewoog, nooit alle kwesties zonder rest kan oplossen. Neem het vroeger vaak besproken verschil tusschen infra- en supralapsarisme. Of de kwestie van verbond en verkiezing, wedergeboorte en roeping. Bij al deze en dergelijke vraagstukken stuit men op moeilijkheden en men moet daarop stuiten, omdat ze ons rechtstreeks in aanraking brengen met het doen Gods. Wie meent zulke kwesties te kunnen oplossen, toont alleen maar, dat hij ze nog nooit goed heeft gezien. Dat is juist de betekenis van Kuiper en Bavinck geweest, dat ze de dingen naast elkander hebben durven plaatsen, wil men, onverzoend naast elkander hebben gesteld. Wij behoeven niet alles op te lossen, we kunnen het niet. En de oplossing zal meer dan eens niet anders zijn dan een aanbidden van de wijsheid Gods.

Hieraan voegt Ds W. toe:

Mij uit het hart gegrepen. Die oude tijd was toch anders dan de tegenwoordige, nu het wel eens schijnt alsof men alles wil en meent te kunnen oplossen.

Ik weet niet, of Ds W. één naam noemen kan, op wien past, wat hij zegt. Ik geloof 't ook niet. Ik vrees, dat hier een geest openbaar wordt, die verzet bij Kuiper zou hebben ontmoet.

K. S.

KERKNIEUWS

GEREFORMEERDE KERKEN.

Aangenomen naar:

Vijfhuizen (Haarlem): Cand. H. W. Wierda te Haarlem.

Benoemd tot Hulprediker te:

Vlissingen: Cand. F. Pijlman te Amsterdam.

Intrede te:

Den Helder: P. Veenhuizen. Tekst: Gal. 1:10 en 11 (22 Febr.)

Afscheid van:

's-Gravensande: A. H. van Minnen. Tekst: 2 Cor. 4:7 (22 Februari).

Zestigjarig ambtsjubileum Ds W. Maan.

Ds W. Maan, em.-pred. der Geref. Kerk van Vreeland, hoopt 3 Maart a.s. zijn 60-jarig ambtsjubileum te herdenken. Ds Maan, die 89 jaar oud is, woont te Alphen a. d. Rijn.

Emeritaat.

Door Ds P. van der Sluis, Geref. predikant te Aduard, is, op grond van voortdurende ongesteldheid, bij de Classis Groningen emeritaat aangevraagd.

Ds v. d. Sluis heeft tengevolge van een ernstig zenuwlijden de laatste jaren zijn ambtsbezigheden niet kunnen verrichten.

— Ds E. H. Broekstra, predikant van de Geref. Kerk te Rijnsburg, die 5 Juni a.s. zijn 40-jarig ambtsjubileum hoopt te vieren, is voornemens tegen 1 Juli a.s. zijn emeritaatsaanvraag bij de Classis Leiden in te dienen.

Candidaat H. de Wit.

Candidaat H. de Wit, die tot 1 Februari j.l. werkzaam was voor den kerkeraad van Vledder als hulprediker voor den Evangelisatie-arbeid, is van dien datum af door den kerkeraad van Wollega aangesteld als hulprediker voor den arbeid te Noordwolde, en heeft de benoeming, die geschiedde met hulp van het Comité „Werk en Werkrachten”, aangenomen. Zijn adres blijft: Nieuweweg 200, Noordwolde (Fr.).

CHRISTELIJKE GEREFORMEERDE KERK.

Bedankt voor:

Groningen: M. W. Nieuwenhuijze te Franeker.
Nieuw Vennep: N. Brandama te Wildervank.

GEREFORMEERDE GEMEENTEN.

Bedankt voor:

Ophuisden: A. de Blois te Gouda.
Rijssen: W. C. Lamain te Rotterdam-Z.
Tholen: H. Ligteneberg te Lisse.

NEDERLANDSCHE HERVORMDE KERK.

Beroepen te:

Groesbeek (toez.): A. Blanson Henkemans te Nisse.
Ijmuiden: G. F. Callenbach te Hall (Geld.).
Koudekerk a. d. Rijn (toez.): F. G. v. Binsbergen te Koudum.
Ritthem (toez.): H. Bartlema, cand. te Voorburg.
Uitwijk (N.-Br.): Cand. G. C. Molenaar te Arnhem.
Zwammerdam: G. de Vries te Heerde.

Aangenomen naar:

Wateringen: Th. J. H. Steenbeck te Valkenburg (Z.-H.).

Bedankt voor:

Eemnes-Buiten: K. J. v. d. Berg te Amersfoort.
's-Grevelduin-Capelle: E. E. de Looze te Den Ham (Ov.).
Groot-Ammerlaan en voor Neerlandbroek: J. J. Poot te Bunschoten.

Afscheid van:

Ommelandervijk: P. Lugtigheid. Tekst: 2 Kon. 5:1-19.
Rotterdam-Charlois: G. J. Koolhaas. Tekst: 2 Cor. 13:13.
Sloten (Fr.): H. I. J. Talens. Tekst: Marc. 1:7.
Ten Boer: J. A. de Vor. Tekst: Filipp. 1:9.

Dit boek kunt U niet missen.

Hebt U er al aan gedacht de Bibliotheek der school aan te vullen met?

TOEN WIJ NOG IN TENTEN WOONDEN

Herinneringen uit de dagen van den schoolstrijd

van de Heeren G. VAN BLEEK, S. v. d. KOOIJ, S. STEMERDING, F. KALSBEER, J. v. d. BERG Az., J. P. HEBLIJ, G. VAN ZEGGELAAR, T. v. d. KOOIJ Ds.

INGELEID EN GEBUNDELD DOOR

H. J. VAN WIJLEN

320 blz. — Prijs in linnen band f 2.-.

..... Ik kan er niet van uitscheiden, zóó mooi is het en wanneer ik hier en daar onder ons eens rondvraag en iemand ontmoet, die dit boek nog niet las, sta ik verbaasd. Dat boek moet onder ons iedereen lezen en dat kan ook. 't Is geen roman, maar boeiende werkelijkheid; het leven-van-allen-dag in den tijd, toen ons Christelijk Onderwijs nog in de windselen lag en de teere plant door Gods gunst tot groeien kwam onder zeer moeilijke omstandigheden.

Bijl. tje „De Standaard” van 30 Nov. 1935

Verkrijgbaar bij den Boekhandel en de Uitgevers

OOSTERBAAN & LE COINTRE - GOES

Chr. Muziektijdschrift „De Harp”

met maandelijkse Muziekbijlage

f 1.50 per Jaar

onder redactie van F. PIJLMAN

Neemt proef met een abonnement en U zult algeheeltevoldoening smaken.

Adm.-Adres: Ie Helmersstraat 94 - Amsterdam (W.)

Medew.
Bou
Galle
Jaspe
s-Gr
Ds H
Ds F
J. Sta
Vreug
s-Gr

Alle s
Prof.

INHOUD:

— Uit de wetende... misverstand Prof. Dr. Deputaten nuchtere f Pop. Wet. ratie, III — Geestel Pol. en Sc wetenschap Centrales e lijk, politiek (Slot). —

In een v „Levensve oordeel v neth Saun grondslage spreekt K christelijke dat alle g en dat er v de christe geen sprak eering, de de bergen, Voorts is nezing van door Kage dienst”. Al in geval v geen hulp sommige baat neme „godsdiens het volgen holst van van een c die aan de den Hoofd groote dos dat ze tha kans haar auto naar bed en de voorval vo den godsd Verdere dienst bre Als iemi komen, ga te vragen mogen tre de geisha kan dit a „nuttigheid Een and schen zich Dan kan gischen go laten voo waarzegst teekenen e en andere wen, doe In deze echter — weten gee dienst is maken. A zien, dan